



Formulier voor het beantwoorden van schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 51 van het **Reglement van Orde** voor de vergadering van de raad van de gemeente **Gorinchem**.

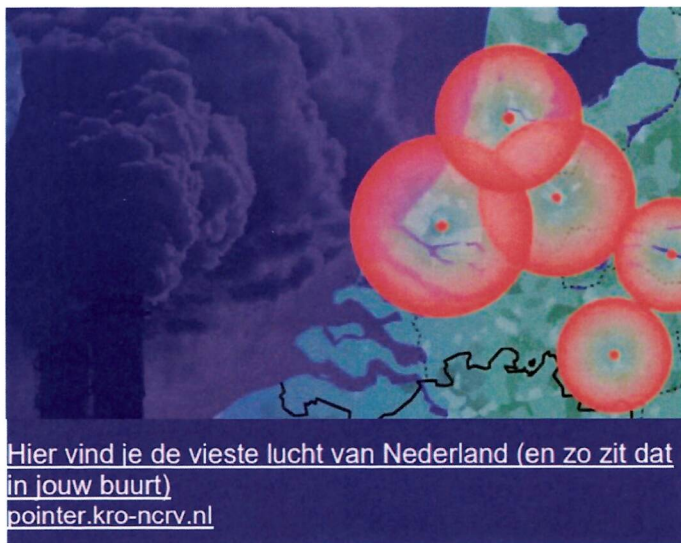
Schriftelijke vragen van Dhr. A. Krol van de fractie ChristenUnie-SGP, inzake luchtkwaliteit, d.d. 5 maart 2025.

In de afgelopen jaren heeft de fractie ChristenUnie-SGP meerdere keren aandacht gevraagd voor de luchtkwaliteit in Gorinchem. Met onder andere de ligging langs 2 snelwegen is de luchtkwaliteit in onze stad kwetsbaar, met grote gevolgen voor de gezondheid. Met name voor mensen die al kampen met aandoeningen aan de luchtwegen (COPD, Astma, Bronchitis). Recent heeft het journalistieke platform Pointer onderzoek gedaan naar de luchtkwaliteit in Nederland. De uitkomsten voor Gorinchem zijn niet goed: Gorinchem staat op plek 20 van de gemeenten met de slechtste luchtkwaliteit. Waar het gaat om de hoeveelheden fijnstof en Stikstof is er sprake van een concentratie die het dubbele is van de maximumnormen die de Wereld gezondheidsorganisatie (WHO) aanhoudt.

Het college heeft aangegeven lokaal invulling te willen geven aan verbetering van de luchtkwaliteit en ook regionaal een voortrekkersrol te hebben op dit thema.

Wij hebben de volgende vragen aan het College:

- 1) Wat is de reactie van het College op de uitslag van Gorinchem in de ranking van Pointer?
- 2) Kan het College aangeven wat de impact is van de slechte luchtkwaliteit op de gezondheid van onze inwoners? (Ziekten, medische kosten, levensverwachting?)
- 3) Welke concrete (verbeter)maatregelen is het College van plan te nemen?
- 4) Pakt het College het bespreekbaar maken van (adaptieve) snelheidsregulering op de snelwegen rond Gorinchem nog op?



Antwoorden van burgemeester en wethouders d.d 8 april 2025

- 1) *Wat is de reactie van het College op de uitslag van Gorinchem in de ranking van Pointer?*

Het college heeft kennis genomen van de monitor van Pointer en de score van Gorinchem op het gebied van luchtkwaliteit. De verschillen in luchtkwaliteit binnen Nederland zijn relatief klein¹. De luchtkwaliteit is de afgelopen decennia sterk verbeterd, door onder andere verschoning van het

¹ Bron: [Hoe schoon is de lucht in de Rijnmond? | DCMR](#)

wagenpark en regelgeving voor industrie. De verwachting is dat deze daling zich doorzet in de toekomst.

In Gorinchem wordt voldaan aan de landelijke wettelijke normen, maar niet overal aan de WHO-advieswaarden. Om te voldoen aan de zeer strikte WHO-advieswaarden is op landelijk en internationaal niveau veel inzet nodig om de luchtkwaliteit structureel te verbeteren. De belangrijkste bronnen van stikstofdioxiden en fijnstof in Gorinchem zijn verkeer, binnenvaart, industrie en houtstook. De luchtkwaliteit op lokaal niveau wordt voor een groot deel bepaald door emissies uit de omgeving. Zo ligt Gorinchem tussen twee snelwegen in en langs een belangrijke binnenvaartroute.

2) Kan het College aangeven wat de impact is van de slechte luchtkwaliteit op de gezondheid van onze inwoners? (Ziekten, medische kosten, levensverwachting?)

Luchtverontreiniging bestaat uit een complex mengsel van verschillende stoffen waaronder fijnstof, stikstofoxiden, roet en ammoniak. In 2022 droegen de gezondheidseffecten van luchtverontreiniging in Nederland voor 3,3% bij aan de gezondheidsproblemen door ziekte. Hiermee was het effect van luchtverontreiniging groter dan bijvoorbeeld overmatig alcoholgebruik (3,0%) en overgewicht (2,3%).

De GGD Zuid-Holland Zuid heeft de blootstelling aan de jaargemiddelde concentraties fijnstof (PM_{2,5}) en stikstofdioxide (NO₂) in Gorinchem doorgerekend naar gezondheid. Hierbij is gebruik gemaakt van de gemiddelde concentraties van luchtverontreinigende stoffen in Gorinchem, zoals bepaald door Pointer, namelijk PM_{2,5}: 9,7 µg/m³ en NO₂: 18,1 µg/m³ en het meest recente inwonersaantal van 38.671 inwoners.

De uitkomst hiervan biedt deels inzicht in de impact van de lokale luchtkwaliteit op de gezondheid van inwoners van Gorinchem. Gemiddeld leeft, volgens het gebruikte rekenmodel, een inwoner van Gorinchem ongeveer 1 jaar korter ten gevolge van luchtverontreiniging. Landelijk is dit gemiddeld 9 maanden.

De GGD heeft een eigen Rekentool Luchtkwaliteit & Gezondheid. Hiermee zijn de aantallen ziektegevallen berekend die jaarlijks kunnen worden toegeschreven aan luchtverontreiniging. Voor Gorinchem gaat het om circa 15 gevallen van beroertes en hartfalen per jaar. Daarnaast betreft het één tot enkele gevallen van astma bij kinderen en gevallen van longkanker en ziekenhuisopnames voor hartziekten en COPD. Bovengenoemde gezondheidseffecten staan in de wetenschappelijke literatuur goed beschreven en hebben een bewezen verband met langdurige blootstelling aan fijnstof.

Gezondheidseffecten die ook geassocieerd worden met langdurige blootstelling aan fijnstof, maar waarvoor de wetenschappelijke onderbouwing minder sterk is, zijn: een verhoogd risico op diabetes, Parkinson, Alzheimer, een verlaagd geboortegewicht en vroeggeboorte. De gezondheidseffecten waarvoor de wetenschappelijke onderbouwing nog onvoldoende is, zijn voor het bepalen van de ziektelast buiten beschouwing gelaten.

Het is moeilijk om de berekende verkorte levensverwachting en ziektelast uit te drukken in medische kosten.

3) Welke concrete (verbeter)maatregelen is het College van plan te nemen?

De luchtkwaliteit is lastig door de gemeente zelf te beïnvloeden. We zijn veelal afhankelijk van beleid op Europees of nationaal niveau.

Een aantal maatregelen die we als gemeente treffen en een positief effect hebben op de luchtkwaliteit, is:

- Reconstructie van de Banneweg zorgt voor betere doorstroming, wat zorgt voor minder uitstoot.
- We stimuleren inwoners om op de fiets te stappen in plaats van de auto te nemen door bijvoorbeeld het aanpakken van de fietsknelpunten en via verkeerscampagnes.

- We haken aan op de regionale en landelijke communicatiecampagnes over houtstook van bijvoorbeeld de Omgevingsdienst.
- Via de Regio Deals Drechtsteden-Gorinchem werken we mee aan initiatieven om de binnenvaart te verduurzamen.

4) *Pakt het College het bespreekbaar maken van (adaptieve) snelheidsregulering op de snelwegen rond Gorinchem nog op?*

We hebben in het kader van de planontwikkeling A27 Houten-Hooipolder geregeld contact met Rijkswaterstaat, niet specifiek over snelheidsregulering. We verwachten dat met de nieuwe Merwedebrug de luchtkwaliteit in Gorinchem verbetert, doordat de doorstroming op de A27 beter is. Door betere doorstroming vermindert de uitstoot en is er minder sluipverkeer door de gemeente. Dit zorgt weer voor minder uitstoot op de lokale wegen.

Burgemeester en wethouders van Gorinchem,
de secretaris, de burgemeester,

